VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Energiaverotuksen muutokset HE 212/2021

Leo Parkkonen
Verojaosto 11.11.2021

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen laajentamalla sähköverotukien käyttöä lämpöpumppuihin, sähkökattiloihin ja geotermisen lämmön kiertovesipumppuihin
  - Konesalien sähköveron alennuksen edellytyksiä muutettaisiin siten, että konesalin tulisi hyödyntää ylijäämälämpöä tai täyttää energiatehokkuuskriteerit. Samalla kuinenkin nykyistä pienemmät konesalit olisivat oikeutettuja veronalennukseen.
  - Lämpöpumppujen tuottaman lämmön huomioiminen yhteistuotannon (CHP) verotuksessa
- Teollinen kierrätysmateriaalien valmistus ja jalostus siirrettäisiin energiaverotukien piiriin
- Biokaasu liitettäisiin osaksi verojärjestelmää ja biokaasun liikennekäytölle säädettäisiin valmistevero – lämmitys- ja työkonekäyttö säilyisi verottomana
- Ammattimainen vesiviljely tulisi maatalouden energiaveron palautuksen piiriin

Polttoon perustumaton lämmöntuotanto

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (1)

- Taustalla mm. hallitusohjelman kirjaus kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavien lämpöpumppujen ja konesalien siirtämisestä alempaan sähköveroluokkaan II
- Kokonaisuudesta VM teettänyt AFRY Oy:llä ja Granlund Oy:llä lisäselvitykset toimenpiteiden toteuttamisesta verotuksessa
- Energiaverotuksen muutos koostuu alkuperäistä lähtökohtaa laajemmasta kokonaisuudesta, joka sisältää sähköveron alennuksen:
  - kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon kytketyille lämpöpumpuille ja sähkökattiloille
    - lisäksi CHP:n verotusta muutettaisiin niin, ettei lämpöpumppujen käyttö kiristäisi CHP:n verotusta
  - em. verkkojen ulkopuolisille, vähintään 0,5 MW lämpöpumpuille ja geotermisen lämmön kiertovesipumpuille
  - konesalien tehorajavaatimus alenisi 5 MW:sta 0,5 MW:iin, lisäedellytyksenä olisi ylijäämä-lämmön hyödyntäminen, joka määriteltäisiin energian uudelleen käytön tunnusluvun (ERE) avulla ja jollei ylijäämälämmön hyödyntäminen ole mahdollista, konesalin tulisi täyttää energiatehokkuusvaatimus, joka määriteltäisiin energian käytön tehokkuuden tunnuslukua (PUE) avulla
    - alennus on tarkoitus laajentaa vain ylijäämälämpöä hyödyntäville/energiatehokkaille konesaleille – ei kaikille konesaleille

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (2) - lämpöpumput ja sähkökattilat

- Veroluokan II sähköön olisi oikeutettu:
  1. kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon kytketty lämpöpumppu ja sähkökattila
  2. em. verkkojen ulkopuolella, nimellislämpöteholtaan vähintään 0,5 MW lämpöpumppu ja geotermisen lämmön kiertovesipumppu
- CHP:n verotusta muutettaisiin niin, ettei lämpöpumppujen käyttö kiristäisi CHP:n polttoaineverotusta, tämä toteutettaisiin siten, että lämpöpumput suljettaisiin voimalaitoksen määritelmän ulkopuolelle
- Lakiin lisättäisiin kaukolämpö- ja kaukokylmäverkon, lämpöpumpun, sähkökattilan ja geotermisen lämmön kiertovesipumpun määritelmät

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (3) - lämpöpumput ja sähkökattilat

Määritelmät:

- **lämpöpumpulla** laitteistoa tai tietyllä alueella toimivaa useiden laitteistojen muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta, jossa voidaan ottaa lämpöä talteen ulkopuolisesta lähteestä;
- **kaukolämpöverkolla ja kaukokylmä-verkolla** toisiinsa liitetyistä kaukolämpö- tai kaukokylmäjohdoista ja kaikista niihin kuuluvista säiliöistä, laitteista ja laitteistoista sekä niiden käyttöä samoin kuin kaukolämpö- tai kaukokylmäpalveluiden tuottamista palvelevista muista laitteista muodostettua kokonaisuutta, jonka kautta kaukolämpö- tai kaukokylmätoimija elinkeinotoiminnassaan toimittaa lämpö- tai kylmäenergiaa asiakkaille;
- **sähkökattilalla** sähköenergiaa lämmönlähteenä käyttävää astiaa, jossa lämmitetään nestettä tai kaasua;
- **geotermisellä lämmöllä** maan sisällä radioaktiivisen hajoamisen tuloksena yli 500 metriä syvässä lämpökaivossa syntyvää lämpöä;
- **geotermisen lämmön kiertovesipumpulla** geotermisen lämmön tuotantolaitteistossa olevaa kiertovesipumppua, jota käytetään siirtämään lämmönlähteestä lämpöä veteen sitoutuneena lämpöpumpun höyrystimelle;

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (4) - konesali

- Konesalin tehoraja alenisi 5 MW:n kokonaistehosta 0,5 MW palvelinlaitetehoon
- Lisäksi konesalin olisi täytettävä energian uudelleenkäytön vaatimus, joka osoitettaisiin laissa tarkemmin määritellyllä ERE-luvulla ja sen laskentakaavalla
  - ERE-luku olisi porrastettu konesalin palvelinlaitetehon perusteella siten, että vaatimus lievenisi laitoksen tehon kasvaessa ja yli 10 MW laitoksilla ei vaatimusta
- Jos ERE-luvun käyttäminen ei ole mahdollista teknistaloudellisista syistä, konesalin olisi täytettävä energian käytön tehokkuusvaatimus, joka osoitettaisiin laissa tarkemmin määritellyllä PUE-luvulla ja sen laskentakaavalla
- Ennen 1.1.2022 konesalisähkön piiriin päässeitä konesaleja uudet vaatimukset eivät koske.

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (5) - konesali

- **PUE-luku:** konesaleissa käytetyn energian käytön tehokkuuden tunnuslukua, joka kuvaa sitä, kuinka paljon konesalin kokonaisenergian käyttö on suhteutettuna tietoteknisten laitteiden käyttämään energiaan. Määritellään kaavalla PUE = Kokonais-energia / palvelinlaite-energia = (Jäähdytys + Sähkönjakelu + Valaistus + Muut + palvelinlaite- energia) / palvelinlaite-energia;
- **ERE-luku:** konesaleissa käytetyn energian uudelleenkäytön tunnuslukua, joka kuvaa sitä, kuinka paljon hyötykäyttämätön kokonaisenergian kulutus on suhteutettuna tietoteknisten laitteiden käyttämään energiaan. Määritellään kaavalla ERE = (Kokonaisenergia – Hyötykäytetty hukkalämpö) / palvelinlaite-energia = (Jäähdytys + Sähkönjakelu + Valaistus + Muut + palvelinlaite-energia – Hyötykäytetty hukkalämpö / palvelinlaite-energia

Polttoon perustumattoman lämmöntuotannon edistäminen (6) - konesali

- Konesalin tehon mukaan määräytyvä ylijäämäenergian talteenottovelvoite porrastettaisiin konesalin palvelinlaitteiden keskimääräisen tehon mukaan. Veroluokan II veroa suoritetaan sähköstä, joka käytetään konesaleissa seuraavilla edellytyksillä
- Viiteen megawattiin asti vuotuinen ERE-luku saisi olla korkeitaan 0,90
- Tehovälille 5–10 megawattia sovellettava ERE-luku saisi olla enintään 1,00
- ERE-lukuun liittyvääavaatimusta ei sovellettaisi siltä osin kuin konesalin palvelinlaiteteho ylittää 10 megawattia, joten
- 10 megawatin ylittävältä osalta talteenottovelvoitetta ei enää olisi
- Jos konesali ei voi teknistaloudellisista syistä hyödyntää ylijäämäenergiaa, konesalin vuotuinen keskimääräinen PUE-luku saa olla enintään 1,15.
- ERE-luvun ja PUE-luvun tulee perustua luotettaviin ja todennettuihin mittauksiin.

Kierrätysmateriaalien valmistus

Teollinen kierrätysmateriaalien valmistus- ja jalostus alempaan sähköveroluokkaan

- Kiertotalouden edistämiseksi ja sen kohtelemiseksi yhdenmukaisesti teollisuuden kanssa teollinen kierrätysmateriaalien valmistus ja jalostus siirrettäisiin energiaverotukien piiriin:
  - Sähkö verotettaisiin veroluokan II mukaisesti
  - Toiminta olisi oikeutettu energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautukseen
- Muutos toteutettaisiin lisäämällä teollisuuden määritelmään TOL 2008 pääluokan E (vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito) alaluokkaan 38320 (lajiteltujen materiaalien kierrätys) kuuluva toiminta
  - Kaikki pääluokkaan E kuuluvat toiminnot, kuten jätteen keräily, kuljettaminen ja lajittelu, eivät olisi verotuen piirissä

Biokaasun verotus

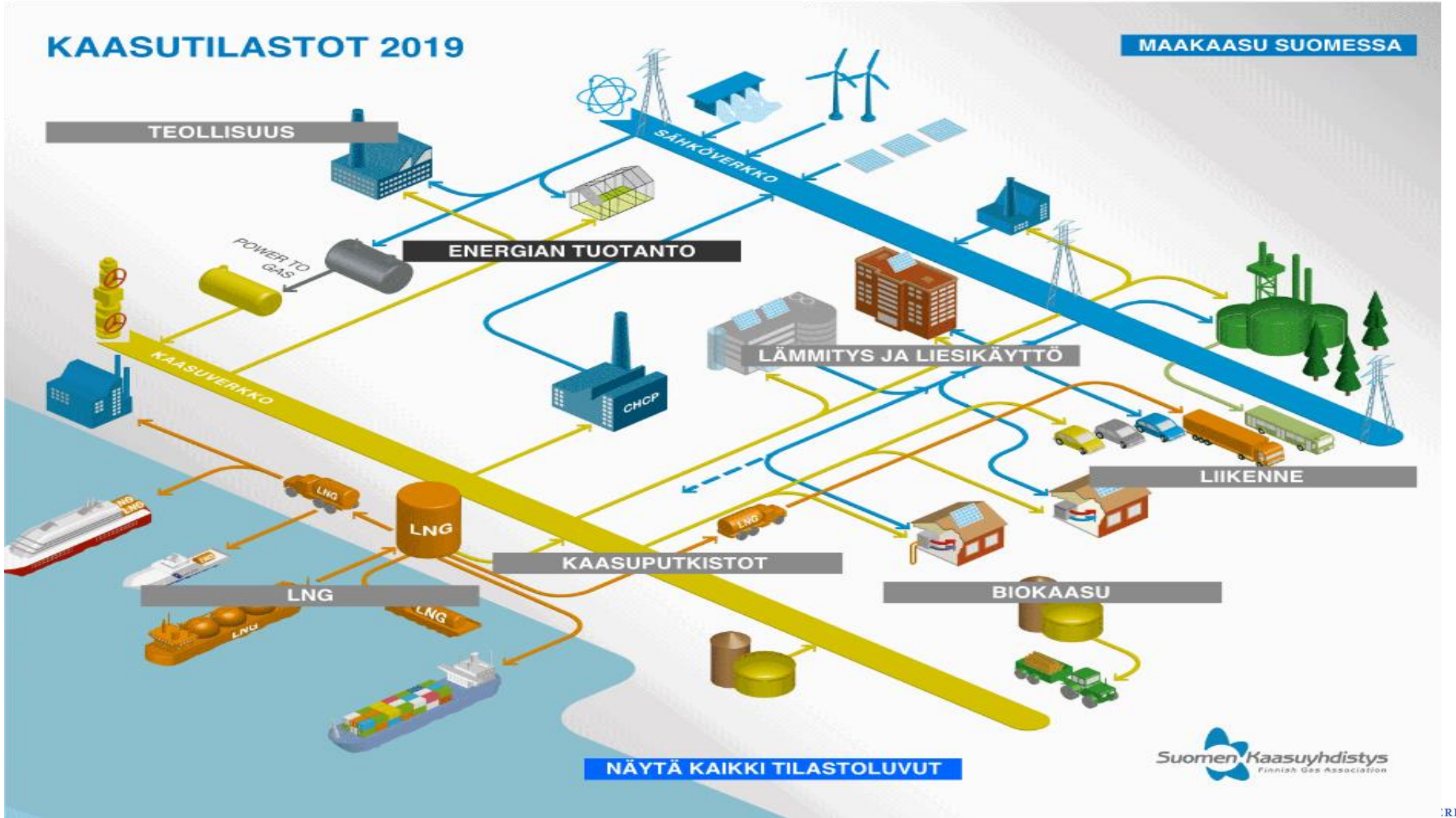
Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää (1)

Tausta:

- Biokaasu on tällä hetkellä sähköverolain soveltamisen ulkopuolella
- Energiaverodirektiivin mukaan biokaasu on veronalainen tuote
- Biokaasu 2022 alusta biopolttoaineiden jakeluvelvoitteeseen, mikä myös edellyttää biokaasun verottamista

Ehdotukset tiiviisti:

- Liikennebiokaasulle säädettäisiin vero
- Lämmitys- ja työkonebiokaasulle säädetäisiin verottomuus, mikä edellyttää EU:n valtiontukihyväksyntää ja verottoman biokaasun käyttäjien valtiontukivalvontaa
- Biokaasulle luotava järjestelmä, jossa sitä voidaan valmistaa, siirtää varastoida sekä käyttää EU:n yhdenmukaistetun valmisteverotus-järjestelmän mukaisesti

KAASUTILASTOT 2019
MAAKAASU SUOMESSA
TEOLLISUUS
SÄHKÖVERKKO
POWER TO GAS
ENERGIAN TUOTANTO
CHCP
LÄMMITYS JA LIESIKÄYTTÖ
KAASUVERKKO
LIIKENNE
LNG
KAASUPUTKISTOT
BIOKAASU
NÄYTÄ KAIKKI TILASTOLUVUT
Suomen Kaasuyhdistys
Finnish Gas Association

Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää; nykytila (2)

- Maa- ja biokaasu ovat kemiallisesti metaania (CH4) ja poikkeavat toisistaan vain alkuperältään – kaasuverkossa molekyylit sekoittuvat
- Maakaasuun sovelletaan jo valmisteverojärjestelmää, joten lähtökohtaisesti biokaasu lisätään osaksi tätä järjestelmää
- Maa- ja biokaasua siirretään kaasuverkossa ja nesteytetyssä muodossa erityisrakenteisilla laivoilla/tankkiautoilla niin Suomessa kuin Suomeen toisista jäsenvaltioista tai EU:n ulkopuolelta.
- Lisäksi biokaasua tuotetaan biokaasulaitoksilla, joista sitä voidaan siirtää em. Jakelujärjestelmiin. Sitä voidaan siirtää kulutukseen myös suoraan laitokselta
- Kaasun siirtoverkko on korkeapaineinen runkoverkko, jota pitkin kaasua tuodaan Baltiasta ja Venäjältä Suomeen ja siirretään Suomen sisällä. Lisäksi kaasua siirretään siirtoverkosta alemman tasoisiin jakeluverkkoihin

Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää; nykytila (3)

- Kaasuverkkojen toiminnasta ja kaasutaseesta vastaavat siirto- ja jakeluverkonhaltijat.
- Tällä hetkellä maakaasu on verotonta siirtoverkossa (vain yksi, Gasgrid Oy:n ylläpitämä ja hallinnoima) ja kun maakaasu siirretään jakeluverkkoon, siirtoverkonhaltija suorittaa siitä veron.
- Biokaasusta ei ole suoritettu missään tilanteessa veroa, koska siihen ei sovelleta verolainsäädäntöä.
- Biokaasun loppukäyttäjä (teollisuus, energiayhtiö) on voinut kohdentaa ostamansa verottoman biokaasun ”virtuaalisesti” itselleen vaikka sen tosiasiallisesti kuluttama kaasuseos on pääosin fossiilista maakaasua
  - Edellytyksenä on kuitenkin valmisteverotuslain peruslähtökohtien mukaisesti, että biokaasu on fyysisesti siirretty kyseiseen verkkoon, josta se kulutettu

Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää(4)

- Kaasun verottoman käytön (sähköntuotanto, ensikäyttö) tai alennetun verotason (CHP) helpommaksi toteuttamiseksi kaasun loppukäyttäjä on voinut hakeutua rekisteröidyksi käyttäjäksi, joka voi hankkia kaasun verottomana ja suorittaa verot vain verolliseen tarkoitukseen käyttämästään kaasusta

Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää(5) – keskeiset ehdotukset kaasun verotukseen

- Jotta biokaasu tulisi edellä kuvatulla tavalla veronalaiseksi tuotteeksi, se edellyttäisi lainsäädäntöön lukuisia muutoksia ja täsmennyksiä, joista keskeisimmät ovat seuraavat:
  - Sähköverolain
    - 1 §:ssä biokaasu säädettäisiin lain soveltamisalan piiriin;
    - 2 §:ään lisättäisiin maakaasun ja erityisesti biokaasun verottamisen kannalta keskeiset määritelmät kuten biokaasu ja biomassa, veroton ja verollinen jakeluverkko, rekisteröitynyt ja rekisteröitymätön jakeluverkon haltija, biokaasun tuottaja ja biokaasun pientuottaja;
    - 20 §, 20 a §, 20 b §, 21 §, 21 a §, 22 §:ään lisättäisiin biokaasu valmisteverotuslain soveltamista, verovelvollisuutta ja verovelvolliseksi rekisteröintiä, verottomuutta ja veronpalauttamista koskevien säännökset soveltamiseksi;
    - 26 a § ja 26 b §:ään lisättäisiin biokaasu valtiontukisääntöjen – ja velvoitteiden soveltamiseksi; verotaulukkoon lisättäisiin verotasot erilaisille biokaasuille kuten ei kestävälle, kestävälle sekä jäte, tähde ja selluloosaperäiselle (T-luokan) biokaasulle
- Sen lisäksi, että biokaasu liitetään valmisteverojärjestelmään, ehdotetaan, että jakeluverkot voisivat halutessaan hakeutua verottomiksi jakeluverkoiksi muiden jakeluverkkojen jäädessä nykyisen kaltaisesti verollisiksi jakeluverkoiksi. Lisäksi verotaulukossa ilmoitettaisiin verotasot myös ylempien lämpöarvojen mukaisesti.

Biokaasu osaksi valmisteverojärjestelmää(6) – keskeiset ehdotukset kaasun verotukseen

- <u>Ehdotusten mukaan:</u>
  - Liikennebiokaasu olisi verollinen (lämmityskäytön mukainen verotaso, käytännössä hiilidioksidiveroton)
  - Kestävä lämmitys- ja työkonebiokaasu olisi verotonta verkkojen ulkopuolella sekä siitä siirto- tai jakeluverkosta luovutettuna johon se on syötetty
  - Biokaasutoimijoita koskisivat normaalit valmisteverotuksen rekisteröinti- ja ilmoitusmenettelyt sekä valtiontukivalvonta
  - Biokaasun pientuotanto olisi verotonta

Vesiviljely

Maatalouden energiaveron palautus laajenisi ammattimaiseen vesiviljelyyn

- Muutos toteutettaisiin lisäämällä lakiin ammattimainen vesiviljelijä tuensaajaksi sekä ammattimaisen vesiviljelijän ja vesiviljelyn määritelmät:
  - Ammattimaisella vesiviljelijällä tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden yhteenliittymää, joka harjoittaa vesiviljelyä ja jolle siitä syntyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän;
  - Ammattimaisella vesiviljelyllä tarkoitettaisiin hakijan omistuksessa olevien kalojen, simpukoiden ja äyriäisten sekä muiden vesieliöiden kasvatusta tai viljelyä, jossa käytetyllä tekniikalla on tarkoitus lisätä kyseisten eliöiden tuotantoa ympäristön luonnollista kapasiteettia suuremmaksi.

Muita muutoksia

Muita muutoksia, voimaantulo ja lakiehdotusten yhdistäminen

- Biokaasun verottomuus edellyttää komission valtiontuki hyväksyntää
- Sähköverolain 4 § 3 momentti (lämpöpumput, sähkökattila, geotermisen lämmön kiertovesipumppu) tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana, koska edellyttää neuvoston yksimielistä päätöstä
- Polttoaineverolakiin tehtäisiin teknisluontoisia muutoksia
- Esitys liittyy eduskunnassa samaan aikaan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen laeiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun 11 §:n muuttamisesta (HE 144/2021 vp), jossa ehdotetaan polttoturpeen osalta muutettavaksi samaa sähköverolain 1 §:ää sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 11 §:ää kuin käsillä olevassa esityksessä.
- Mainitun esityksen mukaiset lakiehdotukset tulee lakiesitysten eduskuntakäsittelyssä yhdistää käsillä olevan esityksen lakiehdotusten kanssa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos